

*Карл Линнеу
Универзитетској
библиотеци*

Штампа:
КИЗ Центар, Београд

Тираж:
300

Издавач:
Универзитетска библиотека
«Светозар Марковић»

За издавача:
Богољуб Мaziћ

Аутор каталога:
др Стела Филипи Матутиновић

Аутор текста:
проф. др Владимир Стевановић

Прелом и дизајн:
Никола Стевановић

EMBASSY OF SWEDEN

Карл Лине у Универзитетској библиотеци

• поводом триста година од рођења •

Шведски научник и професор Универзитета у Упсали, Карл Лине (1707-1778) је један од људи чији је допринос развоју природних наука непроцењив и трајан. Његово име сусрећу и данас, 300 година после његовог рођења, а сусретаће га и даље, док год буду постојале природне науке, сви они који се у свом професионалном раду користе називима врста живих бића. Лине је увео ред у «хаос» имена и описа животиња и биљака, који је, на разним језицима, био прикупљен у научним делима до осамнаестог века. Он је дефинисао стандардизован начин описивања живих бића и одредио имена на латинском језику свим до тада

познатим и описаним врстама биљака и животиња, као и њихово место у класификационој шемини коју је назвао «Систем природе» (*Systema naturae*). Сваку врсту је дефинисао само са две речи на латинском језику – именом рода и придевом који одражава неку особину дате врсте. Укупно је дао називе и класификовао 7700 биљних и 4400 животињских врста. Његов принцип је задржан до данас, а сва научна имена живих бића која је он дефинисао имају уз назив рода и врсте и скраћеницу L. која означава да им је име дао сам Лине. Овај шведски природњак је дао и научно име нашој врсти – *Homo sapiens* и класификовао је у ред *Primata*.

Карл Лине,
Carolus Linnaeus, Carl von Linné

У класификационом систему живих бића временом је долазило до промена, пре свега, такорећи свакодневним откривањем нових врста живих бића, али принцип класификације и принцип једнозначног дефинисања сваке врсте на латинском језику остао је и даље опште признат.

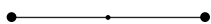
Лине ће заувек остати упамћен као човек који је огромну количину до тада постојећих сазнања организовао и учинио доступним свима којима је то било потребно, стварајући, како би то рекли ми библиотекар, каталог природе. Одржавао је веома интензивну комуникацију са научницима и

љубитељима природе свога доба из свих крајева света, прикупљао је узорке и описе живих бића и уносио их у свој класификовани преглед Система природе. Прво издање његовог дела *Systema naturae* из 1735. састојало се од 11 табли, а тринаесто издање из 1770. године имало је 3000 страница.

У Универзитетској библиотеци «Светозар Марковић» у Београду чува се у Одељењу реткости десет оригиналних дела Карла Линеа, а једно у библиотеци Природњачког музеја у Београду. Све ове књиге су, овом приликом изложене по први пут за ширу јавност. Изванредни цртежи биљака и животиња којима су ова дела илустрована представљају посебно интересантан материјал. Изложба даје преглед живота и рада Карла Линеа, а изложена су и дела његових ученика, светских путника Петера Лофлинга и Андреа Спармана, из фонда Универзитетске библиотеке.

Библиотеке данас својим фондом сматрају не само оно што имају у магацинима, него и све публикације које су доступне преко интернета. Напорима Линеовог друштва у Лондону, Универзитета у Упсали и многих ботаничких башти, библиотека и музеја у свету, велики део грађе везане за Линеа и његов рад је дигитализован. Пошто је та грађа сада и део фонда Универзитетске библиотеке «Светозар Марковић» јер је доступна свим њеним корисницима, у каталогу ове изложбе наведени су поред података о изложеним публикацијама из фонда библиотеке и подаци о електронски доступним издањима Линеових књига, хербарских листова, кореспонденције, итд.

Посебну захвалност за реализацију ове изложбе дугујемо Шведској амбасади у Београду, чијим залагањем је Универзитетска библиотека добила за посетиоце изложбе 300 примерака

публикације Шведског института из Стокхолма Carl Linnaeus / by Gunnar Bronberg, богат илустративни материјал и право приказивања током трајања изложбе документарног филма «Expedition Linné», снимљеног у част тристогодишњице Карла Линеа. Филм приказује путовања троје младих људи по свим континентима и морима планете Земље и њихове сусрете са водећим умовима данашњице, који покушавају да пруже одговор на питања како се треба понашати да би наша врста опстала и како наука може помоћи да се створи бољи свет.

Др Стела Филипи Матутиновић

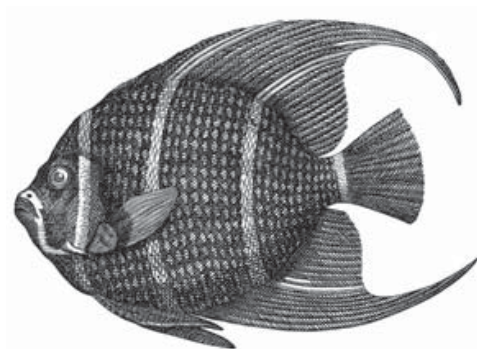
Карл Лине,
Carolus Linnaeus, Carl von Linné
13 мај 1707-10 јануар 1778

Овогодишња прослава 300-годишњице од рођења славног шведског природњака Карла Линеа је велики празник Науке, Природе и Стваралаштва за многобројне стручњаке, широм света, посвећене, пре свега, ботаници и зоологији, али и другим научним, пре свега, биолошким дисциплинама. Карл Лине је као универзални природњак, ботаничар, зоолог и лекар, бавећи се истраживањима природе, сакуљао многобројне примерке биљака, животиња и минерала, не запостављајући ни лекарску праксу. Непрестано у покрету и увек у природи, рано је постао свестан непрегледног

богатства природе. Још у раној младости се код Линеа родила идеја о класификацији живог света, коју је касније разрадио и у својим познатим делима приказао. Родно се у једном малом месту у јужној Шведској 1707. године, образовао се на Универзитету у Лунду и Упсали, службовао у Шведској и Холандији, размењивао своја запажања и потврђивао своја налазе са научницима тога времена из других земаља Европе, а пре свега, проводио много времена на експедицијама у арктичким пределима. Арктички предели Скандинавије били су за Линеа исто што и острво Галапагос за

Дарвина. Доследним научним напорима, Карл Лине је успоставио конзистентну употребу бинаминалног именовања биљака и животиња, као и класификацију утемељену на хијерархијском принципу сродничких група (таксона вишег ранга), због чега се извесно може сматрати “оцем таксономије”. Таксономија (пореклом од грчких речи *taxis*, ред, положај и *nomos*, закон) је наука о закономерној срећености, односно класификацији живих организама. Она обухвата именовање, описивање, рангирање и разврставање организама по хијерархијском принципу од еволутивно старијих и једноставнијих до млађих, савремених и сложенијих облика. Систем класификације који је успоставио Лине, мењао се

упоредо са развојем ботанике и зоологије те је временом ревидиран и допуњаван. Овај процес усаглашавања класификације живих бића траје и остаје и до данашњих дана је један од интригантних биолошких проблема.

—●—●—●—

Осврћући се у прошлост, не можемо заобићи чињеницу да је човек одувек тежио да именује, опише, и класификује све оно са чим се у природи сусретао, сав тај “склад” или “хаос”, сходно томе како ко објашњава природу и све оно што у њој постоји. Још су Аристотел (384-322 п.н.е.) и његов ученик Теофраст (370-285 п.н.е.), у 4. веку п.н.е., проучавајући биљке увидели сличности и разлике међу њима и покушавали да их разврстају и систематизују. Теофраст је све њему познате биљке класификовао у три групе: зељасте биљке, жбунове и дрвеће. Грчки лекар Диоскоридес је познавао преко 500 лековитих биљака које је разврстао према својствима и употреби на отровне, зачинске и ароматичне, због чега се може сматрати претечом и оснивачем фармаколошке ботанике.

Током средњег века биљке су углавном груписане према начину коришћења на лековите, хранљиве, отровне, итд. Још од 17. века, разноврсност живог света на Земљи, онолико, колико је у то време била позната, привлачила је пажњу природњака и лекара, универзалног образовања, који су покушавали да опишу биљне и животињске врсте и да их на одређен начин систематизују. У то време су се појавиле и прве варијанте последнијег разврставања и именовања врста применом биномне, биноминалне или бинарне номенклатуре, која је подразумевала двоимено означавање биљних или животињских организама, при чему је први део имена било латинско име рода, док је други део имена (епитет) ближе описивао одређену врсту датог рода. Једну варијанту бинарног система биљака примењивали су, неких 200 година пре Линеа, швајцарски ботаничари, браћа Гаспар (1560-1624) и Јохан (1541-1613) Баухин. Карл Лине је веома рано, тек што је завршио универзитетско образовање, почео да се бави истраживањем система класификације живих

биља. Успостављајући свој принцип класификације задржао је биноминално именовање врста, настојавајући да организме групише, пре свега, на основу сличних лаковидљивих, морфолошких одлика (то је било посебно упадљиво у класификацији животиња – сисари су груписани према типу зуба, птице према изгледу ногу или кљуновима, инсекти према крилима, итд.) у оквиру одређеног хијерархијског система. Линеовом бинарном типификацијом имена неке врсте у оквиру хијерархијског система, свака та врста је сасвим одређено, јединствено и дефинитивно идентификована. Хијерархијска класификација биљног и животињског света по Линеу обухватала је и више таксономске категорије, изнад врста и родова, који су једноставно и систематично груписани у фамилије, редове, класе, филуме (код животиња) или разделе (код биљака) и, најзад, у царства. Предлог нове класификације Лине изнео је у два дела, *Systema Naturae* и *Species Plantarum*, штампана исте, 1753 године. До данашњих дана овакво разврставање и именовање живих

бића на Земљи препознаје се као Линеова таксономија. Велики, ако не и највећи број биљних и животињских врста и данас носи иза свог научног имена ознаку L., као препознатљиво Линеово ауторство.

Прво издање његовог дела *Systema Naturae* штампано је у Холандији, на само 11 страна (табела) и било је више уводног карактера, заправо је то била инаугурација идеје о новом начину именовања и класификације организама. *Systema Naturae* је доживела касније 10 допуњених издања (последње 1758. године), обухватајући описе и класификацију 7.700 врста биљака и 4.400 врста животиња.

Двотомно дело *Species Plantarum*, објављено 1753. године је написано на скоро 2000 страна. Ово дело

је доживело у наредном периоду већи број допуњених издања која су обхватила ново пронађене и описане врсте биљака, најчешће из Европе, али и из других делова света на основу материјала који су Линеу доносили његови ученици и следбеници, као и његови пријатељи, са својих путовања широм света.

Класификација биљака презентована у *Species Plantarum* базирала се на броју прашника и тучкова, што је, заправо, био први покушај систематизације биљака на основу сексуалних карактеристика, односно на основу репродуктивних органа. Овај приступ, свакако, није одражавао у потпуности филогенетске везе у биљном свету, али, ваља напоменути, да су грађа цвета и композиција цветних делова као најконзервативније целине биљног организма, веома важни карактери и у савременој таксономији биљака. У Линеовој таксономији биљака класе су детерминисане на основу мушких (прашници), а редови на основу женских органа (тучкови). Године 1754, Лине је поделио биљке на 24 класе у односу на број прашника и односу

прашника и тучкова у цвету: У класама од I до X сврстане су биљке у зависности од броја прашника у цвету, који је могао бити од један до десет (Monandria, Diandria, Triandria, Tetrandia, Pentandria, Hexandria, Heptandria, Octandria, Enneandria и Decandria). У класу XI груписане су биљке са дванаест до османаест прашника (Dodecandria), док су у класи XII биле биљне врсте са више од 20 слободних прашника (Icosandria), а у класи XIII биљке са 20 или више слободних за цветну ложу сраслих прашника (Polyandria). Класа XIV је обухватала биљке са четири прашника од којих су два краћа, а два дужа (Dydinamia), класа XV биљке са четири дужа и два правилно краћа прашника (Tetradynamia), класа XVI биљке код којих су сви прашници у доњем делу срасли (Monadelphia), док су у класи XVIII биле оне врсте код којих су прашници срасли у два снопића (Diadelphia), а у класи XIX су биле биљке код којих су прашници срасли у три и више снопића (Polyadelphia). У класу XX сврстане су биљке чији су прашници срасли са тучком (Gynandria), код биљака из класе XXI мушки и женски цветови

су одвојени на истом стаблу (Моноесиа), док су се у класи XXII налазиле дводоме биљке код којих су мушки и женски цветови на посебним стаблима (Диеесиа), а у класи XXIII биљке са монецким и хермафродитним цветовима на истом стаблу (Полигамиа). Најзад, класи XXIV припале су све биљке без цветова, прашника и тучкова, а са расплодним спорама (Криптогамиа). Класе су систематизовано подељене у редове, поново на основу броја прашника и тучкова и њиховог распореда. На тај начин су се, у зависности од броја тучкова, понављала имена у различитим класама и редовима (на пр. у реду Моногупиа биле су биљке које су се одликовале цветовима са једним, у реду Дугиниа са два, а у реду Тругиниа са три тучка, итд). Овакав систем класификације је у суштини био неконсеквентан, због чега су се, често, врсте из филогенетски различитих фамилија налазиле у истој класи или реду, што није одражавало сродничке, односно еволутивне односе међу врстама, родовима па чак ни међу фамилијама. Ваља нагласити да у Линеово време развој ботанике још увек није

стигао до тог ступња да су, на пример, били познати феномени еколошке конвергенције, односно могућности морфолошке сличности између филогенетски удаљених врста. А конвергентни облици се разликују укупном грађом цвета, посебно односом свих цветних делова, а не искључиво бројем прашника и тучкова. Осим тога, постоје многа одступања и појаве редукције броја цветних делова, што је могло да створе забуну у класификацији, коју је Лине базирао искључиво на броју прашника и тучкова. Овакав приступ у класификације биљака није могао доследно да објасни сродничке везе и припадности врста вишим категоријама. Због тога се у Линеовој класификацији, у истој таксономској категорији (нпр. реду или класи), налазе филогенетски удаљене фамилије и врсте. Тако се, на пример, у Линеовој класи *Monoclesia*, која обухвата 4 реда (*Monandria*, *Diandria*, *Triandria* и *Polyandria*), налазе и четинари и родови из различитих фамилија цветница као што су *Lemnaceae*, *Fagaceae*, *Rosaceae*, *Superaceae*, *Urticaceae*, *Euphorbiaceae*, итд.

Линеов систем класификације је са развојем биологије, посебно ботанике, већ крајем 18. века, био модификован. После објављивања чувеног дела *Regni vegetabilis systema naturale* швајцарског ботаничара Алфонса Де Кандола, 1818. године, Линеова таксономија биљака се постепено замењује новим, научнијим, природним системом класификације. Де Кандолова подела биљака на три класе, *Dicotyledonae*, *Monocotyledonae* и *Acotyledonae*, заснивала се на броју клициних листића или котиледона. Интересантно је да Јосиф Панчић у свом чувеном делу “Флора Кнежевине Србије” из 1874. године, приказује и Линеов и Де Кандолов систем класификације, али се ипак, у систематисању флоре Србије, приклања савременијој, Де Кандоловој класификацији. Наука је, наравно, напредовала и даље, те је касније Де Кандолова подела послужила као основа за савремену таксономску класификацију која данас препознаје десет раздела: *Lycophyta* (пречице), *Psilotophyta* (псилотуми), *Sphenophyta* (раставићи), *Filicophyta* (праве папрати), *Cycadophyta* (цикаси),

Ginkgophyta (гинко), Coniferophyta (четинари), Gnetophyta (гнетуми), Magnoliophyta (скривеносеменице). Скривеносеменице или Magnoliophyta, данас најзаступљенија група биљака на Земљи, обухвата две класе, Magnoliopsida i Liliopsida које одговарају Де Кандоловом класамa Dicotyledonae и Monocotyledonae.

Правила биномног означавања врста и хијерархијски систем класификације највећи су научни доприноси Линеа, непосредно таксономији и систематској биологији, а посредно скоро свим биолошким дисциплинама за чија консеквентна истраживања је неопходно познавање таксономских, односно филогенетских и еволутивних односа и положаја појединих врста, односно одређених таксона.

Једном уведен, пре свега од стране Линеа, хијерархијски систем, односно рангирања од вишим ка нижим таксонима (раздео, класа, ред, фамилија, род и врста) и обрнуто, остао је, у основи, непромењен до данас. Снажан, скоро експлозиван развој природњачких дисциплина у

19. и 20. веку, само је употпунио Линеову идеју класификације живих бића новим сазнањима. Она су била предуслов за увођење читавог низа нових, додатних хијерархијских категорија које Лине није предвидео својим системом класификације. Тако су у ботаници одређене врсте биљака груписане у подфамилије, трибусе, подродове, секције родова, подврсте, али и у још ниже таксономске јединице у оквиру инфраспецијске диференцијације, као што су варијетети и форме, које се, међутим, све више напуштају у савременој таксономији биљака.

Упркос свим промена везаним за научни напредак, заувек остаје Линеов траг и његов допринос биологији, посебно таксономији биљака и животиња, јер је његова концепција бинарне номенклатуре заснована на једноставном и доследном принципу. Пре Линеа име врсте је у суштини био њен најкраћи опис. На пример, дивља ружа је одређивана и као “*Rosa sylvestris inodora seu canina*” (приближно значење: „шумска ружа без мириса или псећа ружа“) или као „*Rosa*

sylvestris alba cum rubore folio glabro („ружичасто-бела шумска ружа глатког листа“), тако да се није могло са сигурношћу знати да ли се идентификује једна те иста врста или се ради о двама врстама. Познавајући добро врсте, на основу огромног сакупљеног материјала и многобројних екскурзија, Лине је применом конзистентног система класификације решио ову дилему на једноставан начин, биноминалним именовањем врсте у *Rosa canina* (дословце „пасја ружа“, код нас познатија као „дивља ружа“). Ваља истаћи да се приликом описивања нових врста и до данас задржало правило, које је важило и у Линеово време, да се осим биноминалног означавања врсте даје и њен детаљан опис на латинском језику, место где је први пут нађена (*locus classicus* код биљака, *terra typica* са животиње) и да се на одређеном месту чувају сакупљени примерци који су послужити за њен опис.

Од Линеовог времена до данас описано је 1.700 000 органских врста. То недвосмислено показује колико је у последња два века таксономија била плодотворна

научна дисциплина и колики је допринос дала познавању разноликости живог света на Земљи. Међутим, важно је истаћи, да је таксономија и данас веома жива и динамична биолошка дисциплина. Она, у новом веку, доживљава нови процват захваљујући новим методама и приступима, као и великом напретку других биолошких дисциплина, какве су морфологија, екологија, биогеографија, генетика, а у последње време, нарочито, молекуларна биологија. Линеове „очевидне карактеристике“, на чему су се заснивале његове идеје и принципи класификације, промениле су се са неизмерно нараслим новим сазнањима из свих других области биологије. Секвенцирање ДНК, незамисливо у Линеово време, данас је од изузетне користи за утврђивање сродничких односа међу врстама и могућност за њихову прецизну и адекватну класификацију.

Истраживања биолошке разноврсности и проблеми очувања општег биодиверзитета на Земљи, у највећој мери су еколошке и биогеографске

природе, али се не могу замислити без савремених таксономских података и ревидираних резултата. Наиме, још увек се број непознатих и/или неописаних врста, нових за науку и човечанство, процењује на неколико десетина милиона. Поред тога, постоје многобројни проблеми и у (ре)класификацији постојећих таксона различитог ранга, посебно потврђивања или ревизије положаја и припадности појединих фамилија и родова вишим таксономским категоријама. Једном речју таксономија остаје, како јој је раније често даван епитет, “краљица биолошких дисциплина”, баштинећи преко три века дугу традицију и резултате на које се ослањају многе друге савремене биолошке научне области. Тек мноштво информација из различитих биолошких дисциплина омогућава да нека биљка, животиња, гљива или микрорганизам буде правилно описан и доследно сврстан у биолошки и еволутивно оправдан таксономски систем. Линеов непроцењив допринос развоју не само ове биолошке дисциплине, него и читаве

биологије уопште спознат је међу његовим савременицима још за његова живота. Овај водећи природњак 18. века уживао је изузетно поштовање својих савременика, великана тог доба, филозофа, песника и књижевника, Русоа, Гетеа, Стриндберга, а од стране шведског краља Адолфа Фредерика, био је награђен племићском титулом 1761. године.

●—————●

Остаје јединствена прилика да осветљавањем животног пута и дела Карла фон Линеа, покажемо новим нараштајима да ни после 300 година не пада у заборав његов допринос, његове идеје и принципи, посвећеност науци и истраживачки ентузијазам. Штавише, његово дело утемељило је читав низ биолошких дисциплина, пре свега таксономију, а посредно биогеографију и екологију, данас суочене са новим изазовима, али за које можемо рећи да, захваљујући Линеу, имају дугу традицију у биологији.

др Владимир Стевановић, дописни
члан САНУ и редовни професор
Биолошког факултета у Београду

LINNÉ, Carl von

Corollarium generum plantarum, exhibens genera plantarum sexaginta, addenda prioribus characteribus, expositus in generibus plantarum : accedit methodus sexualis / Caroli Linnaei. - Lugduni Batavorum : Apud Conradum Wishoff, 1737. - [više pag.] ; 22 cm

Дело је ретко према: Graesse, J.G.Th. : Trésor de livres rares et précieux.
Сигнатура : P1 783

LINNÉ, Carl von

Classes plantarum seu sistemata plantarum omnia a fructificatione desumta, quorum XVI Universalia et XIII Partialia, compendiose proposita : secundum classes, ordines et nomina generica cum clave cujusuis methodi et synonymis genericis / Caroli Linnaei. - Lugduni Batavorum : Apud Conradum Wishoff, 1738. - [8] str., 656 str. ; 22 cm. - (Fundamentorum botanicorum ; Pars II)

Дело је ретко према: Graesse, J.G.Th. : Trésor de livres rares et précieux.
Књига је дефектна, недостају стр. 1-3
Сигнатура P1 784

LINNÉ, Carl von

Vollständiges Pflanzensystem nach der dreyzehnten lateinischen Ausgabe und nach Anleitung des holländischen Houttuynischen Werks übersetzt und mit einer ausführlichen Erklärung ausgefertigt : Theil 1 / Carl von Linné.
- neue unveränd.Aufl. - Nürnberg : in der Raspesche Buchhandlung, 1799. –
798 str. ; 21 cm

Са сликом аутора.

Сигнатура: P1 1162

LINNÉ, Carl von

Systema naturae per regna tria naturae, secundum classes, ordines, genera, species, cum characteribus, differentis, synonymis, locis : Tomus 1 / Caroli Linnaei. - fototip.izd. - Lipsiae : Sumptibus Guilielmi Engelmann, 1894.
- 6, 824, III str. ; 21 cm

Фототипско изд.: Holmiae, L.Salvii, 1758.

Сигнатура: P1 1163

LINNÉ, Carl von

Des Ritters Carl von Linné vollständiges Pflanzensystem nach der dreyzehnten lateinischen Ausgabe und nach Anleitung des holländischen Houttuynische Werks übersetzt und mit einer ausführlichen Erklärung ausgefertigt : Theil 1-14 / Carl von Linné. - Nürnberg : Gabriel Nicolaus Raspe, 1777-1778. - 798, 548, 684, 709, 870, 696, 584, 794, 630, 384, 664, 810, 562, 614 str. : ilustr. ; 19 cm

Сигнатура: P1 1156

LINNÉ, Carl von

Systema naturae per regna tria naturae, secundum classes, ordines, genera, species cum characteribus, differentiis, synonymis, locis : Tomus 1-6 / Carl von Linné. - ed. 13. aucta reformata. - Lipsiae : G.Emanuel, 1788-1793. - 4120 str. ; 20 cm

Сигнатура: P1 1158

LINNÉ, Carl von

Ritters Carl von Linné vollständiges Natursystem nach der zwölften lateinischen Ausgabe und nach Anleitung des holländischen Houttuynischen Werks : Theil 1-4,6, Supplements und Register Band / Carl von Linné ; mit einer Erklärung ausgefertigt von Philipp Ludwig Stätius Müller. – Nürnberg : Gabriel Nicolaus Raspe, 1773-1789. - 508, 638, 350, 400, 638, 536 str. ; 20 cm

Сигнатура: P1 1159

LINNÉ, Carl von

Des Ritters Carl von Linné vollständigen Natursystem nach der zwölften lateinischen Ausgabe und nach Anleitung des holländischen Houttounischen Werks : Theil 1-6, Suppl.u.Register Band / Carl von Linné ; mit einer Erklärung von Philipp Ludwig Stätius Müller. - Nürnberg : Gabriel Nicolaus Raspe, 1773-1776. - 508, 638, 350, 400, 1066, 960, 384, 536 str. : ilustr. ; 19 cm

Гот. - Недостажу табле.

Сигнатура: P1 1160

LINNÉ, Carl von

Systema naturae per regna tria naturae, secundum classes, ordines, genera, species cum characteribus, differentiis, synonymis, locis : Tomus 1-11 / Carl von Linné. - ed.12 ref. - Holmiae : L.Salvii, 1766. - razne pag. ; 19 cm

Сигнатура: P1 1157

LINNÉ, Carl von

Des Ritters Carl von Linné vollständiges Natursystem des Mineralreichs nach der zwölften lateinischen Ausgabe in einer freyen und vermehrten Übersetzung von Johann Friedrich Gmelin : Theil 1-4 / Carl von Linné ; [prevodilac] Johann Friedrich Gmelin. - Nürnberg : Gabriel Nicolaus Raspe, 1777-1779. - 652, 496, 486, 528 str. ; 20 cm

Сигнатура: P1 1161

ДЕЛО КАРЛА ЛИНЕА ИЗ БИБЛИОТЕКЕ
ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА У БЕОГРАДУ

LINNÉ, Carl von

Fauna svecica : Sistens Animalia Sveciae Regni: Quadrupedia, Aves, Amphibia, Pisces, Insecta, Vermes, distribute per Classes Ordines, Genera Species cum Differentiis specierum, Synonymus autorum, Nominibus incolarum, Locis habitationum, Descriptionibus insectorum / Carollus Linnaeus. / Holmiae : Laurentii Salvii, 1746

ДЕЛА ЛИНЕОВИХ УЧЕНИКА ФОНДУ
УНИВЕРЗИТЕТСКЕ БИБЛИОТЕКЕ
«СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ» У БЕОГРАДУ

LÖFLING, Peter

Plantæ americanæ / por Pedro Loeffling. - Madrid : Insula, 1957. - 127 str. ; 21 cm

На врху насл. стр.: Instituto Ibero-Americano Gotemburgo Suecia. - Фототипско изд.: Stockholm : Lars Salvii, 1758.

Сигнатура: N7 45

RYDÉN, Stig

Pedro Loefling en Venezuela : (1754-1756) / por Stig Rydén. - Madrid : Insula, 1957. - 266 str., [14] str. s tabalama ; 22 cm

На врху насл. стр.: Instituto Ibero-Americano Gotemburgo Suecia. -
Сигнатура: N7 44

SPARRMAN, André

Voyage au Cap de Bonne-Esperance, et autour du monde avec le Capitaine Cook, et principalement dans les pays Hottentots et des Caffres : avec cartes, figures et planches en taille-douce : Tome 1-3 / par André Sparrman ; Traduit par Le Tourneur. - à Paris : Chez Buisson, 1787. - 388, 366, 363 str. : illustr. ; 20 cm

Сигнатура: P1 1222

ДЕЛА О КАРЛУ ЛИНЕУ ФОНДУ
УНИВЕРЗИТЕТСКЕ БИБЛИОТЕКЕ
«СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ» У БЕОГРАДУ

WIKMAN, Karl Robert Villehad

Lachesis and Nemesis : four chapters on the human condition in the writings of Carl Linneaus / by K. Rob. V. Wikman. - Stockholm : Almqvist & Wiksell, 1970. - 123 str., [2] str. s tabalama : ilustr. ; 25 cm. - (Scripta Instituti Donneriani Aboensis ; 4)

Напомене и библиографске референце уз текст.

Сигнатура: II 30063

LARSON, James L.

Reason and experience : the representation of natural order in the work of Carl von Linné / by James L. Larson. - Berkeley [etc.] : University of California Press, 1971. - 171 str., [8] str. s tablama : ilustr. ; 23 cm

Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија: стр. 157-168.

- Регистри.

Сигнатура:II 35681

GÖRKE, Heinz

Carl von Linné : Arzt, Naturforscher, Systematiker : 1707-1778 : mit 28 Abbildungen / von Heinz Goerke. - Stuttgart : Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, 1966. - 235 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Grosse Naturforscher ; Bd. 31)

Библиографија: стр. 214-215. - Регистри.

Сигнатура:I 5476

GERTZ, Otto

Linnéstudier : minnesteckningar och botaniskt kulturhistoriska uppsatser / av Otto Gertz. - Lund : Gleerup, 1935. - 178 str. ; 25 cm

Библиографија: стр. 177-178.

Сигнатура:N7 99

WILLIAMS, Terrence

A checklist of Linneana 1735-1835 in the University of Kansas Libraries / compiled by Terrence Williams. - Lawrence : University of Kansas, 1964. - 73 str. ; 24 cm. - (University of Kansas publications. Library series ; 20)

Регистар.

Сигнатура:ИД 1901

GARDNER, Eldon J.

History of biology / Eldon J. Gardner. - 2nd ed. - Minneapolis : Burgess Publishing Co., 1965. - III, 376 str. : ilustr. ; 23 cm

Библиографија: стр. 363-366 и уз свако поглавље. - Регистар.
Сигнатура: II 5102

ИЛУСТРАТИВНИ МАТЕРИЈАЛ |

1. Expedition Linné / directed by Mattias Klum and Folke Rydén. – Stockholm : Swedish Institute, production Folke Rydén, 2007. – DVD version
2. Скенирани цртежи из оригиналних издања Линеових дела из фонда библиотеке
3. Илустративни материјал из дигитализованих Линеових дела
4. Табле са цртежима биљака из збирке акварела на којима су представљене у природној величини типичне северноамеричке врсте из књиге :
Walcott, Mary V.
North American Wild Flowers. Vol. 1-5. – Washington : Smithsonian Institution, 1925, p 10 + 400 ilustr. ; folio
Луксузно издање, примерак бр. 124. – Поклон Михајла Пупина Универзитетској библиотеци.
Сигнатура: ПБ 24 320
5. Фотографије из личне збирке аутора.

1. Тристота годишњица рођења Карла Линеа, сајт са прегледом догађаја у свету посвећених Линеу (The Linnaeus Celebration)
➤ <http://www.linnaeus2007.se/thelinnaeuscelebration.4.44d172dc10f76d2e37e80008629.html>
2. Линеов хербаријум са 3658 дигитализованих листова, претражив по латинским називима биљака, садржи Линеове типове, шведске врсте биљака и узорке рукописа са хербарских листова
Linnean herbarium (S-LINN) Department of Phanerogamic Botany
Swedish Museum of Natural History
➤ <http://linnaeus.nrm.se/botany/fbo/welcome.html.en>
3. Лине онлајн – сајт Универзитета у Упсали који садржи текстове и илустрације везане за: Линеов живот (детињство, школовање, каријеру и породицу) Линеа и фармацију (путовање у природу у којој се налазе сековите супстанце), Животиње и биљке (биодиверзитет у 18. веку и данас), Физика и космос (шта Лине није знао о космосу), Историју идеја (Лине, његова епоха, погледи на природу и путовање кроз историју идеја) и Линеа и екологију (Линеове мисли о «економији природе»).
➤ Linne online: <http://www.linnaeus.uu.se/online/index-en.html>
4. Сајт Линеовог друштва у Лондону са материјалима посвећеним Карлу Линеу.
The Linnean Society of London: Carl Linnaeus
➤ <http://www.linnean.org/index.php?id=51>

Реализацијом пројекта CARLS (Computer Access to the Records of the Linnean Society) збирке које Друштво поседује су постављене на мрежу.

Пројекат обухвата дигитализацију збирке:

Linnaean Collections (Линеов хербаријум са 14.000 биљака, ентомолошка збирка од 3198 инсеката, збирка од 158 риба и 1.564 шкољака, лична библиотека са 1.600 књига и 3.000 писама.)

➤ <http://www.linnean.org/index.php?id=102>

Објављени су у електронском облику и чланци професора Брајана Гардинера који су излазили у часопису Друштва «The Linnean» на адреси:

➤ <http://www.linnean.org/fileadmin/images/> :

1. The Young Linnaeus
2. Linnaeus' Medical Career (1(1), January 1984)
3. Linnaeus' Geological Career
4. Linnaeus' Floral Clock
5. Linnaeus and Tobacco
6. Linnaeus in Uppsala and Hammerby
7. Linnaeus' Species Concept and his views on Evolution (17(1) January 2001)
8. Linnaeus's Students or "Apostles" - Fabricius' account of life with Linnaeus
9. The Importance of Bishop Gunnerus for Linnaeus
<http://www.linnean.org/fileadmin/images/Publications/9-Gunnerus.pdf>
10. Bumblebees - Changing fortunes

На сајту Друштва налази се и линк на онлајн доступан каталог библиотеке Електронски каталог Линеових дела и дела о Линеу
Linnean Library Online Catalogue:

➤ <http://81.130.212.12/heri4/default.htm>

5. Рукописна грађа Карла Линеа - електронско издање које је припремило Линеово друштво Шведске из Упсале а објавио Centre international d'étude du XVIIIe siècle, Ferney-Voltaire. Издање садржи биографску базу података претраживу по именима или датумима свих са којима је Лине имао преписку. Писма је могуће претраживати на адреси ➤ <http://linnaeus.c18.net/Letters/index.php> по инвентарском броју, језику, типу документа, аутору, примаоцу, месту слања или пријема и речима из текста. Рукописна грађа се може претраживати на адреси ➤ http://linnaeus.c18.net/Manuscripts/list_mss.php?ed=LS по ауторима, кључним речима и другим критеријумима и добијају се и подаци о библиотеци у којој се чува оригинални документ.

Linnaean Correspondence Project

➤ <http://linnaeus.c18.net/>

6. Пројекат Linnaeus Link има за циљ да електронске верзије Линеових публикација, збирки, рукописа и докумената посвећених раду Линеа и његових ученика учини доступним свима преко интернета, с обзиром да је тај материјал данас расут у збиркама многих институција у свету. Пројекат је настао у сарадњи следећих институција: The Natural History Museum, the British Library, Danmarks Natur- og Laegevidenskabelige Bibliotek, the Hunt Institute for Botanical Documentation, Kungl. Vetenskapsakademien, the Linnean Society of London, Stockholms universitetsbibliotek и Uppsala universitetsbibliotek.

Linnaeus Link Project

➤ <http://www.nhm.ac.uk/research-curation/projects/linnaeus-link/>

7. Пројекат типизованих Линеових имена биљака, чији је циљ да промовише постојаност номенклатуре биљака по Линеу успостављањем јасне типизације за свако од преко 9.000 имена биљака.

Linnaean Plant Name Typification Project:

- <http://www.nhm.ac.uk/research-curation/projects/linnaean-typification/index.html>

8. Биографски подаци о Карлу Линеу могу се наћи на много адреса на интернету.

Carolus Linnaeus Uppsalla University

- http://www.uu.se/linne2007/index.php?option=com_content&task=section&id=20&Itemid=63&lang=en

Carl Linnaeus ➤ http://www.tulsagardencenter.com/htdocs/LGC/Linnaeus_Bio/Linnaeus_Bio.htm

Carl von Linne: A knowledge project

- <http://www.linnaeus.nu/eng/carllinne.htm>

Organization Man : Carl Linnaeus, born 300 years ago, brought order to nature's blooming, buzzing confusion By Kennedy Warne Smithsonian magazine, May 2007

- http://www.smithsonianmag.com/science-nature/tribute_linnaeus.html?page=2

9. Дигитализоване монографије Карла Линеа:

PROJECT GUTENBERG

Linné, Carl von: Species Plantarum Sections I-III

➤ <http://www.gutenberg.org/etext/20771>

BIODIVERSITY HERITAGE LIBRARY

Дигитална библиотека основана са циљем да дигитализује информационе изворе значајне за проучавање биодиверзитета.

Оснивачи су:

- American Museum of Natural History (New York, NY)
- The Field Museum (Chicago, IL)
- Harvard University Botany Libraries (Cambridge, MA)
- Harvard University, Ernst Mayr Library of the Museum of Comparative Zoology (Cambridge, MA)
- Marine Biological Laboratory / Woods Hole Oceanographic Institution (Woods Hole, MA)
- Missouri Botanical Garden (St. Louis, MO)
- Natural History Museum (London, UK)
- The New York Botanical Garden (New York, NY)
- Royal Botanic Gardens, Kew (Richmond, UK)
- Smithsonian Institution Libraries (Washington, DC)

Дигитализовано до сада 372 наслова, од тога 13 дела Карла Линеа.

Linné, Carl von,(1707 - 1778)

➤ <http://www.biodiversitylibrary.org/creator/825>

Caroli a Linné ... Systema vegetabilium :secundum classes, ordines, genera, species. Cum characteribus, differentiis et synonymiis.

Publication info: Stuttgardiae :Sumtibus J.G. Cottae,1817-1830.

Caroli a Linné Species plantarum :exhibentes plantas rite cognitatas, ad genera relatas, cum differentiis specificis, nominibus trivialibus, synonymis

selectis, locis natalibus, secundum systema sexuale digestas.

Publication info: Berolini :Impensis G.C. Nauk,1797-1830.

Caroli Linnaei ... flora Suecica :exhibens plantas per regnum Sveciae crescentes, systematice cum differentiis specierum, synonymis autorum, nominibus incolarum, solo locorum, usu pharmacopaeorum.

Publication info: Stockholmiae :Sumtu & literis Laurentii Salvii,1745.

Caroli Linnaei ... Hortus upsaliensis :exhibens plantas exoticas, Horto upsaliensis academiae a sese illatas, ab anno 1742, in annum 1748, additis differentiis, synonymis, habitationibus, hospitiiis, rariorumque descriptionibus, in gratiam studiosae juventutis.

Publication info: Stockholmiae :Sumtu & literis Laurentii Salvii,1748.

Caroli Linnaei ... Species plantarum :exhibentes plantas rite cognitatas, ad genera relatas, cum differentiis specificis, nominibus trivialibus, synonymis selectis, locis natalibus, secundum systema sexuale digestas...

Publication info: Holmiae : Impensis Laurentii Salvii, 1753.

Caroli Linnaei, Sac. Reg. Maj. Suec. ... Amoenitates academicae, seu, Dissertationes variae :physicae, medicae, botanicae antehac seorsim editae nunc collectae et auctae cum tabulis aeneis, accedit Hypothesis nova de febrium intermittentium causa.

Publication info: Lugduni Batavorum :Apud Cornelium Haak,1749.

Caroli Linnaei, Sveci, Doctoris Medicinae systema naturae, sive, Regna tria naturae systematice proposita per classes, ordines, genera, & species.

Publication info: Lugduni Batavorum [Leiden, the Netherlands] :Apud Theodorum Haak :Ex Typographia Joannis Wilhelmi de Groot,1735.

Caroli Linnaei...Systema naturae per regna tria naturae :secundum classes, ordines, genera, species, cum characteribus, differentiis, synonymis, locis.

Publication info: Holmiae : Impensis Direct. Laurentii Salvii, 1758-1759.

Caroli v. Linné Equ. aur. de stella polari ... Genera plantarum :eorumque characteres naturales secundum numerum, figuram, situm, et proportionem omnium fructificationis partium.

Publication info: Holmiae :Impensis direct. Laurentii Salvii,1764.

Genera plantarum :eorumque characteres naturales secundum numerum, figuram, situm, et proportionem omnium fructificationis partium /by Caroli Linnæi.

Publication info: Holmiæ (Stockholm) :Impensis Laurentii Salvii ,1754.

Исто дело и на адреси:

➤ http://www.abocamuseum.it/uk/bibliothecaantiqua/Book_View.asp?Id_Book=200&Display=P&From=S&Id_page=85082

Hortus Cliffortianus :plantas exhibens quas in hortis tam vivis quam siccis, Hartecampi in Hollandia, coluit ... Georgius Clifford ... reductis varietatibus ad species, speciebus ad genera, generibus ad classes, adjectis locis plantarum natalibus differentiisque specierum. Cum tabulis aeneis / auctore Carolo Linnaeo.

Publication info: Amstelaedami [Amsterdam]:[s.n.],1737.

Supplementum plantarum Systematis vegetabilium editionis decimae tertiae, Generum plantarum editionis sextae, et Specierum plantarum editionis secunda /editum a Carolo a Linne...

Publication info: Brunsvigae : Impensis Orphanotrophei, 1781.

Systema naturae, per regna tria naturae :secundum classes, ordines, genera, species cum characteribus, differentiis, synonymis, locis /Caroli a Linné ...

Publication info: Vindobonae [Vienna] :Typis Ioannis Thomae ...,1767-1770. Исто дела доступна су и преко Botanicus Digital Library, слободно доступне енциклопедије историјске литературе из области ботанике из библиотеке Missouri Botanical Garden.

BOTANICUS DIGITAL LIBRARY

➤ <http://www.botanicus.org/creator/825>

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

57:929 Карл Лине
57:929 (083.824)
016:929 (083.824)

Филипи Матутиновић, Стела

Карл Лине у Универзитетској библиотеци /
[аутор каталога Стела Филипи-Матутиновић ;
аутор текста Владимир Стевановић] . - Београд
: Универзитетска библиотека "Светозар
Марковић", 2007 (Београд : Центар). - 29 стр. :
: илустр. ; 18 cm

Податак о аутору преузет из колофона. -
Тираж 300.

ISBN 978-86-7301-031-1

1. Стевановић, Владимир [аутор]
а) Лине, Карл фон (1707 - 1778) -
Библиографије б) Лине, Карл фон
(1707 - 1778) - Изложбени каталози
COBISS.SR-ID 145198860